

Bedömagruppens bedömningar

Lärosäte Högskolan Kristianstad	Huvudområde/examen Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan undervisningsämnet samhällskunskap	ID-nr A-2021-02-5037
---	---	--------------------------------

Bedömning av utvalda bedömningsområden

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet Förutsättningar

Bedömning i den tidigare utvärderingen: *Inte tillfredställande*

I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömagruppens yttrande:

"Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara *Inte tillfredsställande*.

När det gäller förutsättningar i form av personal är bedömningen *inte tillfredsställande* på grund av att strategin för kompetensförsörjningen är för svag inom inriktningen samhällskunskap. För UVK visar självvärderingen att personalstyrkan har en ämnesmässig bredd och en hög andel disputerade inom främst pedagogik, men även i ämnen som sociologi och historia. Bedömagruppen menar att kompetensen är adekvat för kursernas innehåll och står i proportion till utbildningens volym för de kurser i UVK som hittills genomförts. Däremot efterfrågar bedömagruppen en plan för hur den disciplinspecifika kompetens som sägs finnas på lärosätet ska formas till en helhet för lärarutbildningen i samhällskunskap.

Bedömagruppen anser att utbildningsmiljön *inte* är tillfredsställande i nuläget men det finns goda inslag och en god medvetenhet om vilka utvecklingsområdena är. Det är tydligt att lärosätet har möjlighet att utveckla en stark utbildningsmiljö inom UVK, som till stor del kan hämtas från en redan uppbyggd lärarutbildning. För inriktningen samhällskunskap måste den forskning som bedrivs på lärosätet, antingen i egna forskarmiljöer eller på annat sätt, ha något forum som säkerställer att forskningen kommer både övrig personal och studenter till del. Detta behöver ske på ett sätt som gör att det *inte* är beroende av att enskilda lärare presenterar egen forskning, som i sig självklart är bra, för att sambandet mellan forskning och utbildning ska stärkas. Lärosätet uppvisar också en medvetenhet om att forum och strukturer för att skapa en sammanhållen miljö för ämneslärarutbildningen behöver skapas och utvecklas. Lärosätet rekommenderas att formulera en tydligare strategi för hur utvecklingen ska ske."

Uppföljning av bedömningsområdet Förutsättningar

Bedömning i uppföljningen: *Tillfredsställande*

Lärosätets åtgärdsredovisning har kompletterats med uppgifter begärda av bedömagruppen angående information gällande pågående rekrytering av ett lektorat i statsvetenskap, resultatet av de kompetensutvecklingsmedel som en adjunkt i statsvetenskap erhållit för att slutföra forskarutbildning samt en redogörelse för de olika insatserna lärosätet redovisat gällande fokus på didaktik och ämnesdidaktik och hur de insatserna skapat en miljö som fokuserar på samhällskunskapens ämnesdidaktik. Lärosätets analys av orsakerna till den ifrågasatta kvaliteten bedöms som tillfredsställande och de åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen och kompletterande underlag

bedöms som rimliga och ändamålsenliga.

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att lärosätet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat
Bedömning i den tidigare utvärderingen: *Inte tillfredställande*

I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömargruppens yttrande:

"Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara *Inte tillfredsställande*.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. Lärosätet visar att det finns en genomtänkt idé för hur samhällskunskap ska ge en helhet genom både bredd och djup. Bedömargruppen menar att de genomförda och planerade kurserna har förutsättningar för att bedömningsgrunden ska uppfyllas. Användandet av centrala begrepp som demokrati och makt ger förutsättningar för att perspektiven återkommer och att kunskaperna därmed blir väsentligt fördjupade, enligt bedömargruppen. Bedömargruppen menar att studenterna därmed får förutsättningar att skaffa de nödvändiga ämneskunskaperna.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls inte. Tydliga svagheter finns främst i området för vetenskapsteori och forskningsmetoder. På en grundläggande nivå får studenterna kunskap och förståelse för ämnesrelevant vetenskapsteori och ämnesmetoder, och man prövar och diskuterar kvalitativa och kvantitativa metoder. I viss mån har man även, eller kommer att ha, en diskussion med progression om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärosätet lyfter fram kursen Samhällskunskap 1 som en grundförutsättning för att nå målet om att studenterna ska kunna visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori och forskningsmetoder. I de ämnesdisciplinära kurserna ska sedan den grunden preciseras för varje disciplin och sedan knyts samman i de tvärdisciplinära kurserna. Bedömargruppen delar lärosätets bedömning att innehållet i Samhällskunskap 1 kan ge goda förutsättningar, men ser en risk i att det nuvarande upplägget kan ge fragmentariska kunskaper och att viktiga delar inte kommer med. Lärosätet påpekar att relationen mellan ämnesstudier och VFU är central för målet, och visar hur sådana kurser följer efter varandra i kursstrukturen.

Bedömargruppen menar att det visar att förutsättningar därmed ges för ett relevant innehåll, men efterlyser beskrivningar av hur detta faktiskt ska göras genom innehåll och lärandemål.

Målet att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls inte. När det gäller målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat ser bedömargruppen svagheter inom UVK både i beskrivningar av vad som ska ingå för att uppfylla målen och att helhetssyner ofta saknas eller är svagt utvecklade. För inriktningen samhällskunskap ser bedömargruppen positivt på att det finns en strategi och planering för var i utbildningen studenterna ska få förutsättningar för att kunna bearbeta egna och andras erfarenheter på ett systematiskt sätt. Bedömargruppen ser inte att det finns konkreta inslag för hur studenterna får ta del av lärares och andras erfarenheter i samhällskunskap på ett strukturerat sätt. Bedömargruppen efterlyser en tydlig strategi för hur det säkerställs att relevant forskning för yrkesutövningen används i undervisningen.

Målet att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls inte. Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls enligt lärosätet inte främst genom UVK, utan inom ämneskurser. UVK har i detta sammanhang främst rollen som en sammanhållande länk

gentemot VFU och ämnesdidaktik. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att stärka de didaktiska inslagen i UVK. Bedömargruppen ser en styrka i kontinuiteten av didaktiska och ämnesdidaktiska inslag men också tydliga svagheter i konkretiseringen av didaktik och ämnesdidaktik. Det är oklart vilka ämnesdidaktiska verktyg som studenterna ska skaffa sig och det saknas också ämnesdidaktisk litteratur, enligt bedömargruppen. Bedömargruppen uppmanar att lärosätet formulerar en tydligare helhetssyn på ämnesdidaktiska uppgifter och att sådana formuleringar också skrivs in i kursplanerna. Målet att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet för att stimulera varje elevs lärande uppfylls inte. Ämneskurserna inom inriktningen samhällskunskap innehåller tillräckligt med inslag där studenterna får öva på och relatera till sin undervisning och bedömargruppen ser goda intentioner i kursinslag som är förberedande, men efterfrågar beskrivningar av inslag där studenterna får öva praktiskt på detta, framförallt inom UVK. Särskilt efterfrågas resonemang om hur kommande inslag kan relateras till en helhetssyn för att studenterna ska kunna erövra de efterfrågade förmågorna. De svagheter som bedömargruppen ser för målet om didaktik och ämnesdidaktik gäller till viss del även för det här målet, och rekommendationerna kvarstår om att stärka inslagen där studenterna får problematisera den genomförda undervisningen med hjälp av forskningslitteratur. Bedömargruppen vill också för den här bedömningsgrunden lägga till en uppmaning om att stärka delarna där studenterna tillsammans med andra får förhålla sig till sin undervisning. Vissa seminarieinslag finns i kursplanerna, men bedömargruppen vill se att detta stärks. Trots att inriktningen samhällskunskap bidrar till måluppfyllelse anser bedömargruppen att bristerna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan är så omfattande att utbildningen i sin helhet varken möjliggör och säkerställer måluppfyllelse. Målet om att bedöma utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling är uppfyllt genom att dessa frågor behandlas i UVK 1–3. Lärosätet har både en breddning och fördjupning i de tre kurserna, där det även finns flera examinerande moment.

Jämställdhetsperspektivet har på lärosätet sin främsta styrka i tydligheten och omfånget i kursinnehållet. Denna bedömningsgrund anses därmed uppfyllt, men det behövs en förstärkning av hur det säkerställs att studenterna själva kan praktisera ett jämställdhetsperspektiv i sin undervisning. Bedömargruppen efterfrågar en tydligare beskrivning av hur det säkerställs att studenterna kan beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Perspektivet behandlas framförallt inom utbildningen generellt och bedömargruppen rekommenderar lärosätet att utveckla arbetet med jämställdhet inom ämnet. Särskilt för samhällskunskap som har ett undervisningsinnehåll som är relevant för jämställdhet är det rimligt att stärka säkerställandet av att studenterna kan praktisera ett jämställdhetsperspektiv.

Lärosätet visar en styrka i hur strukturen för uppföljning, åtgärder och återkoppling ser ut. Bedömningsgrunden uppfylls väl där strukturen också har tydlig potential för att användas i faktiskt förändringsarbete. Särskilt starkt menar bedömargruppen att lärosätet arbetar med uppföljande åtgärder för att studenterna ska kunna fullfölja utbildningen. Vid intervjun lyfts också fram att inriktningen samhällskunskap på sina kurser försöker ge möjlighet att ha en löpande kommunikation med studenterna utöver den generella strukturen. Detta görs dels genomgående under kurserna, dels vid första och sista kurstillfället. Den tidiga kontakten som sker med studenter som har svårigheter att klara av studierna ska ses som ett föredöme."

Uppföljning av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat

Bedömning i uppföljningen: *Tillfredställande*

Lärosätets analys av orsakerna till den ifrågasatta kvaliteten bedöms som tillfredställande och de åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen bedöms som rimliga och ändamålsenliga.

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att lärosätet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan**Bedömning i den tidigare utvärderingen: *Inte tillfredställande***

I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömguppens yttrande:

"Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara inte tillfredsställande. När det gäller bedömningsgrunden arbetsliv och samverkan finns det både för få exempel på hur detta sker och avsaknad av en helhetssyn. Lärosätet arbetar starkt med att sätta igång en ny VFU-organisation, vilket bedömguppen ser som positivt men efterfrågar tydliga förstärkningar av arbetslivskopplingen till undervisningsämnet. Även om lärosätet lyfter fram samverkan som viktigt ur ett ämnesperspektiv saknas det konkretiseringar av hur det ska ske."

Uppföljning av bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan**Bedömning i uppföljningen: *Tillfredställande***

Lärosätets åtgärdsredovisning har kompletterats med uppgifter begärda av bedömguppen angående hur etableringen av ett programråd för ämneslärarutbildningen fortskridit samt hur samverkan med det omgivande samhället återförs till undervisningen och hur studenterna i samhällskunskap ges beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Lärosätets analys av orsakerna till den ifrågasatta kvaliteten bedöms som tillfredställande och de åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen och kompletterande underlag bedöms som rimliga och ändamålsenliga.

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att lärosätet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Bilaga 2

Lärosätets åtgärdsredovisning och komplettering

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Åtgärdsredovisning vid uppföljning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Lärosäte: Högskolan Kristianstad

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet:
samhällskunskap

Mallen för åtgärdsredovisning ska användas av lärosäten vars utbildningars kvalitet har blivit ifrågasatt i UKÄ:s utbildningsutvärdering. Mallen består av de bedömningsområden som ingår i en utbildningsutvärdering:

- **Förutsättningar**
- **Utformning, genomförande och resultat**
- **Studentperspektiv**
- **Arbetsliv och samverkan**

Mallen ska användas för de bedömningsområden som erhållit omdömet Inte tillfredsställande. Vilket eller vilka bedömningsområden som inte bedömts som tillfredsställande framgår av UKÄ:s beslut och bedömargruppens yttrande (se det samlade omdömet för examenstillståndet som inleder yttrandet). För de bedömningsområden som bedömts som tillfredsställande ska inte någon redovisning göras.

Processen för uppföljning finns beskriven i dokumentet *Vägledning för uppföljning av utbildningar med ifrågasatt kvalitet* (UKÄ 2018). För information om de bedömningsområden som ingår i utbildningsutvärdering, se *Vägledning för utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå* (UKÄ 2016, reviderad 2018). Ytterligare instruktioner följer nedan:

- Åtgärdsredovisningen indelas i enlighet med rubrikerna som framgår i mallen nedan. Eventuella underrubriker kan lärosätet fritt besluta om. Eftersom redovisningen endast ska omfatta de bedömningsområden som bedömts som Inte tillfredsställande kan rubrikerna för de Tillfredsställande bedömningsområdena tas bort.
- Varje bedömningsområde består av bedömningsgrunder och i vissa fall även mål. Lärosätet ombeds att endast fokusera på den bedömningsgrund/mål eller del av bedömningsgrund/mål som bedömts ha brister. Yttrandets olika delar, utbildningsvetenskaplig kärna och ämnes- och ämnesdidaktiska studier, är ett stöd i detta arbete. Lärosätet ombeds att först redovisa sin **analys** av bristerna och sedan en **redogörelse av de åtgärder** som genomförts i relation till bristerna. Eventuella bedömningsgrunder/mål eller delar av bedömningsgrunder/mål som inte bedömts ha brister behöver inte redogöras för.
- De åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen ska vara genomförda och ska beskrivas så att de kan relateras till utbildningens tidigare uppläggnings.

- Åtgärdsredovisningen ska kunna stå för sig själv, det vill säga den ska inte inkludera länkar. Nya eller reviderade kursplaner och utbildningsplaner laddas upp i UKÄ Direkt. Alla källor ska vara tillgängliga för bedömargruppen vid förfrågan.
- Om åtgärdsredovisningen relaterar till åtgärder som gäller lärar- eller handledarresurser ska tabell över personal fyllas i som bilaga till åtgärdsredovisningen. Tabellen omfattar i så fall all personal på utbildningen, men det ska framgå vilka ändringar som skett sedan utvärderingen genomfördes.
- Redovisningen för bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat ska inte överstiga 16 000 tecken (med blanksteg), exklusive mallens rubrik och inledande text. För övriga bedömningsområden gäller max 8 000 tecken (med blanksteg) per bedömningsområde, exklusive mallens rubrik och inledande text. Mallens formgivning och marginaler ska inte ändras.
- Åtgärdsredovisningen och eventuella bilagor laddas upp och registreras i UKÄ Direkt senast 2021-02-18. Se Användarmanual för UKÄ Direkt.

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan; samhällskunskap.

Inledning:

Åtgärdsredovisningen redovisar utbildningen som den ser ut från och med kohort 2020. Utbildningen är förändrad till sin struktur som ett resultat av självvärderingen och granskningsprocessen. För att skapa tydligare progression och bättre förutsättningar för att de olika delarna i utbildningen – ämnes- och ämnesdidaktiska studier, utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) – ska bilda en helhet är kurserna inom UVK och VFU omarbetade. Inriktningarna 7-9 och gymnasiet samläser under de tre första åren på utbildningen medan kurserna på avancerad nivå är fyra respektive fem genomförs inriktningsvis. Utbildningens struktur illustreras i nedanstående figur.

Ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 300 hp

	Ht del 1	Ht del 2	Vt del 1	Vt del 2		
År 1	UVK1, 15 hp	Sh 1, 15 hp	Sh 2, 15 hp	Ämne 2, 15 hp		
År 2	Ämne 2, 15 hp	UVK2, 9 hp	VFU1, 6 hp	Ämne 2, 15 hp		
År 3	Sh 3, 15 hp	Sj.a. 1, 15 hp Kunskapsöversikt Sh	UVK3, 9 hp	VFU2, 12 hp	UVK4, 9 hp	
År 4	Ämne 2, 15 hp	Ämne 2, 15 hp	Sh 5, 15 hp	Sh 6, 15 hp		
År 5	Sh 4, 15 hp	VFU3, 12 hp	UVK7, 3 hp	UVK6, 7,5 hp	Sj.a. 2 (exa, Sh), 15 hp	UVK 7, 7,5 hp

UVK-kurserna har omarbetats så att vetenskapsteori och didaktik introduceras i den första UVK-kursen. Utbildningen avslutas med en kurs i verksamhetsutveckling. Nedanstående figur visar UVK-kursernas uppläggning.

Termin	Termin 1	Termin 3	Termin 6	Termin 6	Termin 9	Termin 10	Termin 10
Kurs	UVK1, 15hp	UVK2, 9hp	UVK3, 9hp	UVK4, 9hp	UVK5, 3hp	UVK6, 7,5hp	UVK7, 7,5hp
Namn	Kunskap och skola	Undervisning och utveckling	Relationer och normer	Kunskaper och vär(l)den	Skolan och yrkesrollen	Utbildning och vetenskap	Utveckling: verksamhet och profession

VFU fördelas nu på tre perioder om 6, 12 respektive 12 högskolepoäng i termin 3, 6 och 9 för inriktning gymnasiet. Studenten får genom längre VFU-perioder större möjlighet att utveckla kunskaper och förmågor viktiga för det kommande yrket. Genom de längre perioderna ges också bättre förutsättningar för lärosätet att i samverkan med huvudmännen skapa en VFU med hög kvalitet. Inför VFU1 har studenten genomfört ämnesstudier i sitt huvud- och andraämne vilket gör att studenten är förberedd att undervisa i båda ämnena. I VFU3 blir studenten examinerad i sitt huvudämne. Studenten får under varje period besök och bedömning av lärarutbildare med relevant ämnes- och professionskompetens. Nedanstående matris visar måltäckning för bedömningsområdet ”Utformning, genomförande och resultat” och de mål som bedömts ej tillfredsställande.

Ämneslärarprogrammet Samhällskunskap gy med säkring av de behandlade examensmålen

	T1	T2	T3	T5	T6	T8	T9	T10		
Ämneslärarprogrammet samhällskunskap gy programstruktur 2020	Utbildningsvetenskaplig kärna 1: 15 hp	Samhällskunskap 1: 15 hp	Samhällskunskap 2: 15 hp	Utbildningsvetenskaplig kärna 2: 9 hp Verksamhetsförlagad utbildning 1: 6 hp	Samhällskunskap 3: 15 hp Kunskapsöversikt - Samhällskunskap: 15 hp	Utbildningsvetenskaplig kärna 3: 9 hp Verksamhetsförlagad utbildning 2: 12 hp	Utbildningsvetenskaplig kärna 4: 9 hp	Samhällskunskap 5: 15 hp Samhällskunskap 6: 15 hp	Samhällskunskap 4: 15 hp Utbildningsvetenskaplig kärna 5: 3 hp Verksamhetsförlagad utbildning 3: 12 hp	Utbildningsvetenskaplig kärna 6: 7,5 hp Examensarbete - Samhällskunskap: 15 hp Utbildningsvetenskaplig kärna 7: 7,5 hp
Kunskap och förståelse										
2: visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen	I		B	B	B					
Färdighet och förmåga										
3: visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik	I		B	B	B	B	B	B		
4: visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser	I	B	B	B	B	B		B		
5: visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling	I	B	B	B	B	B	B	B		

I: Initieras – B: Bearbetas – E: Examineras

Bedömningsområde: Förutsättningar

Bedömningsområdet Förutsättningar innehåller följande bedömningsgrunder:

Personal: Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga, professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Utbildningsmiljö: Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Analys

Analys av utbildningens förutsättningar, med stöd av yttrandet från UKÄ, visar att personal i UVK är tillfredsställande. Kompetensförsörjningen i samhällskunskap behöver säkras. En plan behöver utvecklas för att visa hur den ämnesspecifika kompetensen som finns vid Högskolan kan användas för att utbildningen i samhällskunskap ska bilda en helhet. Analysen visar också följande. Utbildningsmiljön för UVK och ämnet behöver beskrivas utifrån ämneslärarutbildningens behov och där sambandet mellan utbildning och forskning tydliggörs. Forum och strukturer för en sammanhållen utbildningsmiljö behöver utvecklas.

Åtgärder

För att säkra bedömningsområdet Förutsättningar är nedanstående åtgärder vidtagna vad gäller bedömningsgrunderna personal för samhällskunskap och utbildningsmiljö för UVK och ämnet.

Personal, samhällskunskap

Den disciplinspecifika kompetensen säkras genom att högskolan, nyttjar intern kompetens för relevant kursinnehåll, gör en satsning på kompetensutveckling och genomför extern rekrytering. I kursen samhällsekonomi undervisar en lektor i nationalekonomi. Till ämnesgruppen knyts också en lektor i utbildningsvetenskap som är disputerad i sociologi. Som beskrevs i självvärderingen finns en adjunkt i statsvetenskap med en oavslutad forskarutbildning. Under 2020 har kompetensutvecklingsmedel avsatts för att möjliggöra slutförande av forskarutbildningen. Högskolan och också utannonserat ett lektorat i statsvetenskap. Meriterande för tjänsten är ämneslärarexamen där ämnet samhällskunskap ingår. Ansökningstiden löper ut 2021-03-03.

Utbildningsmiljö samhällskunskap

Under hösten 2020 startade vid avdelningen för humaniora ett Högre Seminarium för Didaktisk Humaniora. Seminariet har genomfört tre seminarier och planerar för två till tre seminarier per termin. Ett av seminarierna har forskning om bedömning i historia och samhällskunskap som tema, där en av medlemmarna presenterar ett nyss avslutat bokprojekt. I seminariet ingår Forskargruppen för Samhällskunskap som startat sin verksamhet under våren 2021. Syftet med forskargruppen är att skapa en stimulerande forskningsmiljö för erfarenhetsutbyte och utveckling av projekt inom området och för en forskningsanknuten utbildning. Gruppen leds av en professor i historia och

består för närvarande av nio disputerade samt en doktorand i statsvetenskap. De disputerade är forskare i de samhällsorienterade ämnenas didaktik, sociologi, nationalekonomi, svensk nutids- och samhällshistoria, modern internationell historia, äldre historia, och språkdidaktik.

Utbildningsmiljö, UVK

Som beskrivs i självvärderingen leds ämneslärarutbildningen operationellt av en programområdesansvarig (POA). Några gånger per termin samlar POA till programgruppsmöten dit alla undervisande lärare i ämneslärarprogrammet är inbjudna. Syftet är informations- och kunskapsutbyte och på mötena sker ett öppet samtal i helgrupp och i mindre grupper om förändringar och utvecklingsbehov.

POA har en grupp av koordinatörer, företrädare för ingående ämnen, UVK och VFU, som stöd för styrningen av utbildningen. Koordinatorerna är en länk till den dagliga verksamheten, och samtidigt en grupp för strategiska diskussioner. Gruppen samlas två gånger per termin, en gång per år i form av ett internat. Två av koordinatörerna, lektorer i utbildningsvetenskap, arbetar speciellt med UVK.

Ett Forum för ämneslärarutbildningens UVK (FÄLUV) har bildats för de lärare som undervisar i UVK-kurserna. Lärarna är företrädesvis anställda inom Fakulteten för lärarutbildning, avdelningarna för humaniora, psykologi och utbildningsvetenskap med inriktning grundskola, gymnasium och specialpedagogik, men relevant kompetens hämtas från hela Högskolan. FÄLUV har haft sitt första möte och ytterligare två möten är inplanerade under vårterminen 2021. I fortsättningen ska möten hållas två gånger per termin i anslutning till programgruppsmöten.

FÄLUV ska göra det möjligt för POA och UVK-koordinatorerna att hålla samman UVK som en helhet med tydlig progression och att utveckla de enskilda kurserna utifrån kursvärderingar och lärares erfarenheter. I detta arbete ska olika erfarenheter, kompetenser och forskning som finns vid Högskolan tillvaratas. Ett kommande inslag i FÄLUV är presentationer av forskare från Högskolans olika ämnen och forskningsmiljöer.

Vid Fakulteten för lärarutbildning finns forskningsmiljöer relevanta för ämneslärarutbildningen. Forskningsmiljön Forskning relationell pedagogik (FoRP) har som övergripande syfte att bedriva teoretisk och empirisk forskning om pedagogisk praktik och professionalism. Relationell pedagogik utgör miljöns gemensamma intresseområde. FoRP omfattar två forskningsgrupper, Specialpedagogik (SpecPed) och Arbete i skola (AiS). SpecPed:s verksamhet syftar till att utveckla kunskap om relationer, möjligheter och hinder i utbildningsinstitutioner för att främja alla barns, ungas och vuxnas lärande samt om vad som utmärker specialpedagogisk kompetens. Inom AiS bedrivs forskning om pedagogers arbete i utbildningsverksamheter och i utbildningssystem. Forskningsmiljön Learning in Science and Mathematics (LISMA) samlar forskare inom naturvetenskapernas didaktik och matematikdidaktik. Här pågår forskning och utvecklingsprojekt som har relevans för UVK. Några exempel är ett bokcirkelprojekt om användning av skönlitteratur för lärande; en jämförande analys av reguljära läromedel för högstadiet och läromedel med anpassningar för elever med olika typer av svårigheter; en analys av undervisning i naturvetenskap med demokrati och rättvisa som övergripande syfte. Forskningsmiljöerna bedriver seminarieverksamhet, dels av allmän karaktär öppna för alla lärare, dels forskningsseminarier med speciella teman för forskande lärare.

Den utbildnings- och forskningsmiljö som finns på Högskolan ger möjligheter att i UVK nyttja intern kompetens från flera områden. Följande exempel ur både genomförda och ännu ej genomförda UVK-kurser på inslag med forskande lärare kan illustrera detta. I den UVK-kurs som inleder utbildningen och behandlar skolan som institution och läraryrket deltar lärare i utbildningsvetenskap och historia, verksamma inom forskningsgruppen AiS. Den andra kursen behandlar utveckling, undervisning och ledarskap. Här deltar lärare som forskar i utvecklingspsykologi. Ett utvecklingsområde för kursen är användning av digital teknik där studenterna arbetar med sitt ledarskap via simuleringar. Forskare vid Högskolan bedriver för närvarande VR-projektet Preservice Special Educators' Relational Competence där sådan teknik används och utvärderas.

I den tredje kursen som behandlar relationer och normer deltar lärare verksamma inom forskningsgruppen SpecPed. I utvecklingsarbetet ingår att involvera kompetenser från folkhälsovetenskap, socialpsykologi och sociologi. Nationella och internationella perspektiv på bedömning, betygssystem och skolresultat är centrala i den fjärde kursen och här bidrar kompetenser från forskningsmiljön LISMA, med särskild inriktning på bedömning och med erfarenhet av arbete med nationella prov. Den femte kursen behandlar yrkesrollen, och här ska studenterna baserat på forskning summera sina VFU-erfarenheter. Här deltar lärare som är verksamma forskare inom forskningsmiljöerna FoRP och LISMA. Den näst sista kursen behandlar vetenskap och vetenskaplig metod, här deltar verksamma forskare från olika discipliner vana att arbeta med kvalitativa respektive kvantitativa data. Den avslutande kursen på utbildningen behandlar verksamhets- och professionsutveckling. Här deltar forskare inom forskningsmiljön FoRP och i utvecklingsarbetet ingår att involvera kompetens inom personal- och arbetslivsvetenskap. Under kommande implementeringsarbete av UVK-kurserna är en målsättning att studenterna får ta del av forskning och tillämpningar inom informatik och interaktiv design. Här finns idag en samverkan med forskningsmiljön SpecPed där studenter i speciallärarutbildningen prövar användning av avatarer.

Högskolan har sedan december 2019 forskarutbildningstillstånd i Pedagogiskt arbete med inriktningarna ämnesdidaktik samt pedagogisk kommunikation och lärarprofessionalitet. Sammanlagt finns i februari 2021 sex doktorander antagna, varav två med inriktning mot naturvetenskapernas didaktik och senare skolår. En av de två doktoranderna arbetar med undervisning som har demokrati och rättvisa som övergripande syfte. För att stärka miljön inom UVK är ett strategiskt mål att inom en treårsperiod ytterligare minst tre doktorander i pedagogiskt arbete har forskningsprojekt relevanta för ämneslärarutbildningen.

Utmaningen för FÄLUV är att samla kunskaper och erfarenheter från de olika miljöerna så att de nyttiggörs i UVK och hela ämneslärarutbildningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat innehåller följande

bedömningsgrunder:

Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas

Mål 2: visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen

Analys

Analys av utbildningen med stöd av yttrandet från UKÄ visar följande utvecklingsbehov. Samtliga kurser i utbildningen behöver utvecklas och fastställas för att visa att målet uppfylls. Särskilt beaktas relationen mellan ämne och UVK vad gäller vetenskapsteori och forskningsmetoder samt vad gäller relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Åtgärder

Samtliga kursplaner är utvecklade och fastställda. För att visa progressionen i utbildningen och hur examensmålet säkerställs beskrivs nedan utbildningen som helhet, inklusive de delar som ännu inte har genomförts.

Termin 1 startar med en UVK-kurs där frågor om kunskap, bildning, vetenskap, beprövad erfarenhet och forskningsmetoder introduceras. Efter genomgången kurs ska studenten kunna ”beskriva och diskutera olika sätt att se på kunskap och bildning i ett nutida och historiskt perspektiv”, ”beskriva och diskutera vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i relation till skolans styrdokument” och ”översiktligt beskriva och diskutera teoretiska och metodologiska begrepp och perspektiv inom utbildningsvetenskaplig och ämnesdidaktisk forskning”. De tre lärandemålen examineras genom ett seminarium och en skriftlig reflektion. Inför seminariet ska studenten läsa en vetenskaplig artikel och lämna in skriftliga svar på frågor om kunskapsintresse och metod. Frågorna diskuteras på seminariet och studenten gör därefter en metarefleksion om artikelns innehåll och vetenskaplighet.

Termin 2, i den andra ämneskursen genomför studenterna en fallstudie kring allemansrätten som politiskt fenomen med grundläggande tillämpningar av kvalitativ och kvantitativ metod. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”redogöra för och jämföra olika teoretiska skolors definition av begreppet politik”. Lärandemålet examineras genom att fallstudien presenteras och diskuteras i seminarieform.

Termin 3, i den andra UVK-kursen, genomför studenterna som en förberedelse inför det första självständiga arbetet en kunskapsöversikt över forskning om ledarskapets betydelse för

undervisning. Kunskapsöversikten baseras på några vetenskapliga artiklar strategiskt valda av undervisande lärare. Översikten presenteras i ett skriftligt paper med krav på systematisk jämförelse av texterna, sammanfattning och avslutande diskussion.

Termin 5, i den tredje ämneskursen som behandlar samhällsekonomi tillämpar studenterna kvantitativ metod i en analys av ett exempel på en samhällsekonomisk investering. Exemplet väljs i samråd med kursledaren och kan gälla något konkret som exempelvis en cost-benefit-analys av ett brobygge. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”värdera, jämföra och kritisera den samhällsekonomiska teoritraditionens olika normativa inslag”. Lärandemålet bearbetas och examineras i seminarieform.

Examensmålet bearbetas fortsatt i det första självständiga arbetet som skrivs i ämnet och har formen av en kunskapsöversikt. Kursen inleds med en inventering och kritisk diskussion om aktuell forskning och utvecklingsarbete med relevans för yrkesutövning, ämne och ämnesdidaktik. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”identifiera ett intresseområde och formulera en problemställning med relevans för yrkesutövning, ämne och ämnesdidaktik”, ”söka, kritiskt värdera och sammanställa forskningsstudier med relevans för det valda området”, ”systematiskt redogöra för valda studier utifrån syfte, teoretiskt perspektiv, metodologiska angreppssätt och resultat samt dra slutsatser i förhållande till den egna kunskapsöversiktens problemställning” och ”diskutera den egna kunskapsöversiktens problemställning och slutsatser i relation till yrkesutövning, ämne och ämnesdidaktik”. Lärandemålen examineras genom ett självständigt skriftligt arbete i form av en kunskapsöversikt.Handledare och examinatore är vetenskapligt kompetenta och har med avseende på arbetets inriktning relevant ämnes- och ämnesdidaktisk kompetens. I examinationen ingår seminarium med försvar av det egna arbetet samt opposition på ett annat arbete.

Termin 6, i den fjärde UVK-kursen, fördjupar studenten sina kunskaper om kvalitativa och kvantitativa data, validitet, reliabilitet och generaliserbarhet. Studenterna bearbetar nationella och internationella undersökningar om skolsystem, elevers prestationer och värderingar. Vidare diskuterar de metodologiska frågor kring konstruktion av prov i relation till bedömning och betyg. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”diskutera begreppen validitet och reliabilitet i förhållande till prov och bedömning” och ”utifrån svensk och internationell jämförande forskning dra slutsatser från och diskutera kvalitativa och kvantitativa data om elevers kunskaper och värderingar”. Lärandemålen examineras med varierande examinationsformer, muntliga och skriftliga, individuell och i grupp. Det andra lärandemålet examineras genom en muntlig presentation inom ramen för ett grupparbete samt individuell skriftlig inlämning. Gruppen presenterar och diskuterar kvantitativa data från en strategiskt utvald internationell jämförande studie och diskuterar uppgifter och resultat i relation till den svenska läroplanen. I den skriftliga inlämningen ska studenten med utgångspunkt från tillägnad kunskap och förståelse göra en metarefleksion utifrån tillägnad kunskap, behov av mer kunskap och en kritisk reflektion kring studiens metod och resultat.

Termin 8, i den femte ämneskursen som ges enbart för inriktning gymnasiet (den fjärde ämneskursen ges termin 9), genomför studenterna ett projektarbete med en självständig analys av relevant samhällsproblem. Studenterna samlar in och bearbetar empiri i form av kvalitativa och kvantitativa data, genomför en analys med vetenskaplig metod och presenterar resultatet i en vetenskaplig essä. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”empiriskt undersöka senmoderna

förhållanden och processer”, ” empiriskt använda teoretiska perspektiv på begreppet senmodernitet” och ”empiriskt definiera och undersöka ett relevant samhällsvetenskapligt tema”. Lärandemålen examineras genom ett skriftligt projektarbete som presenteras och försvaras vid ett seminarium. Vetenskapsteoretiska och metodologiska frågeställningar bearbetas vidare i den sjätte ämneskursen om makt- och demokratiteori. Studenten författar en essä med en analys av forskning om makt- och demokratifrågor inklusive teori- och metodanvändning.

I termin 10 fortsätter bearbetningen av examensmålet i den sjätte UVK-kursen där studenten efter genomgången kurs ska kunna ”diskutera och problematisera relationen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet samt betydelsen av ett vetenskapligt förhållningssätt i den kommande yrkesutövningen”, ”kritiskt granska aktuell forskning med relevans för yrkesutövningen”, ”formulera, motivera och problematisera frågeställningar med relevans för yrkesutövningen”, ”beskriva och diskutera forskningsprocessen med relationen mellan teoretiska perspektiv, syfte och frågeställning samt val av metod”, samt ”välja, beskriva, motivera och problematisera metoder för insamling, beskrivning och analys av kvalitativa och kvantitativa data”. Samtliga lärandemål examineras i två delprov. Ett delprov består av seminarier där studenten utifrån tillägnade kunskaper diskuterar relationen mellan teoretiska perspektiv, syfte och problemställningar, samt val och tillämpning av metod. För att tydliggöra denna relation ska studenten vid ett av dessa seminarier presentera två metodbeskrivningar kring sitt valda forskningsområde, en med kvalitativ och en med kvantitativ design. I det andra delprovet ska studenten författa en text med en beskrivning av sitt forskningsintresse. I delprovet ingår ett muntligt seminarium där studenten ska visa förmåga att presentera, motivera och diskutera val av frågeställningar och sätt att undersöka dem.

I examensarbetet, som skrivs i ämnet, kan studenten utgå från kunskapsöversikten som genomfördes under termin 5 och beskrivningen av forskningsintresse i den sjätte UVK-kursen. Studenten ska efter genomgången kurs kunna ”identifiera och beskriva problemområden utifrån kunskaper i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete med relevans för yrkesutövning, ämne och ämnesdidaktik”, ”diskutera och problematisera relationen mellan syfte, frågeställning, vald teoretisk utgångspunkt, forskningsmetod och resultat i såväl den egna undersökningen som i andras”, ”självständigt genomföra en vetenskaplig undersökning och tillämpa vetenskapliga metoder i enlighet med forskningsetiska principer” samt ”diskutera vetenskap och beprövad erfarenhet i relation till den egna undersökningens resultat samt undersökningens bidrag till utvecklingen av yrkesverksamheten, ämne och ämnesdidaktik”. Kursen examineras genom ett självständigt skriftligt arbete som innehåller en empirisk undersökning.Handledare och examinatorer är vetenskapligt kompetenta och har med avseende på arbetets inriktning relevant ämnes- och ämnesdidaktisk kompetens. I examinationen ingår seminarium med försvar av det egna arbetet samt opposition på ett annat arbete.

Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas

Mål 3: visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik

Analys

Analys av utbildningen med stöd av yttrandet från UKÄ visar följande utvecklingsbehov. Samtliga kurser i utbildningen behöver utvecklas och fastställas för att visa att målet uppfylls.

Åtgärder

Samtliga kursplaner är utvecklade och fastställda. För att visa progressionen i utbildningen och hur examensmålet säkerställs beskrivs nedan utbildningen som helhet, inklusive de delar som ännu inte har genomförts.

Termin 1 inleds med en UVK-kurs där studenten introduceras till läraryrket som profession. Under kursen ges studenten möjlighet att utveckla sin förmåga att tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter om skola, utbildning och läraryrkets villkor. Studenten ska efter avslutad kurs kunna ”formulera och motivera en professionell identitet utifrån egna och andras erfarenheter och i relation till kursens innehåll”. Undervisningen sker genom föreläsningar och studentaktiva seminarier där kurslitteratur och frågor om läraryrket diskuteras. I seminarierna får studenterna också delge varandra och diskutera erfarenheter från den egna skolgången och eventuella andra erfarenheter av skola och undervisning. Lärandemålet examineras genom en enskild skriftlig tentamen där studentens förmåga att tillvarata andras erfarenheter och dra slutsatser i relation till den egna professionella identiteten prövas.

Under de två första ämneskurserna, år 1, genomförs seminarier där studenterna utifrån styrdokument, ämnesdidaktisk litteratur och egna erfarenheter presenterar och diskuterar undervisningssituationer. I diskussionerna får studenterna återkoppling från undervisande lärare som har professionskompetens och -erfarenhet. Under det första året möter också studenterna skolledare och yrkesverksamma lärare i ämnet.

Termin 3, i den andra UVK-kursen, genomför studenten en kunskapsöversikt över ledarskap som baseras på några vetenskapliga artiklar som väljs av undervisande lärare. För godkänt resultat ska studenten visa förmåga att systematiskt jämföra de olika artiklarnas forskningsresultat. Utbildningens VFU-kurser har tre bedömningsområden: didaktik, ämne och ämnesdidaktik; ledarskap, kommunikation och relation; yrkesidentitet och professionalitet. Lärandemålen markerar en fördjupning och progression för varje område genom de tre kurserna. Vad gäller mål 3 beskrivs nedan för de tre VFU-kurserna progressionen inom en del av bedömningsområdet yrkesidentitet och professionalitet med i kurserna ingående lärandemål. Under termin 3 gör studenten sin första VFU. I denna första VFU ska studenten efter avslutad kurs kunna ”tillvarata egna och andras erfarenheter för att utveckla den egna yrkesrollen”. Samtliga VFU-kurser examineras genom besök,

trepartssamtal, seminarium och skriftlig dokumentation i relation till lärandemålen. Den besökande och bedömande läraren har relevant ämnes- och professionskompetens.

Termin 5, i den tredje ämneskursen, som behandlar samhällsekonomi, reflekterar studenterna över undervisning i samhällsekonomi, utifrån egna erfarenheter som elever och från VFU. Erfarenheterna diskuteras utifrån styrdokument och ämnesdidaktisk forskning kring undervisning i ekonomi på grundskolan och gymnasiet. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”planera, genomföra och utvärdera enklare undervisningssituationer utifrån kunskaper om lärandet om samhällsökonomin” och ”värdera och kritiskt granska samhällskunskapsundervisningens styrdokument utifrån samhällsökonomiska grundbegrepp och teoritradition”. Lärandemålen examineras genom presentation och diskussion i seminarieform.

Samma termin genomför studenten ett självständigt arbete i form av en kunskapsöversikt. Som en förberedelse inför kunskapsöversikten utvecklar studenten under kursen sin kunskap och sin förståelse för den metodik som är förknippad med denna typ av studier samt aktuella metoder för databassökning. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”systematiskt redogöra för valda studier utifrån syfte, teoretiskt perspektiv, metodologiska angreppssätt och resultat samt dra slutsatser i förhållande till den egna kunskapsöversiktens problemställning” samt ”diskutera den egna forskningsöversiktens problemställning och slutsatser i relation till yrkesutövningen, ämne och ämnesdidaktik”. Dessa mål examineras vid bedömning av kunskapsöversikten. Handedare och examinatorer är vetenskapligt kompetenta och har med avseende på arbetets inriktning relevant ämnes- och ämnesdidaktisk kompetens.

Termin 6, i den tredje UVK-kursen som behandlar specialpedagogik, värdegrund och relationer, genomför studenterna ett grupparbete om inkluderande undervisning. Arbetet som presenteras muntligt ska referera till forskning samt egen och andras erfarenhet. Se vidare under mål 4. Under samma termin genomför studenten sin andra VFU. Vad gäller bedömningsområdet yrkesidentitet och professionalitet ska studenten efter avslutad kurs kunna ”tillvarata egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att utveckla den egna yrkesrollen”.

Termin 8, i den femte och den sjätte ämneskursen arbetar studenterna med utveckling och planering av undervisning som kopplas till samhällsvetenskaplig teoribildning och forskning. Studenten ska efter avslutade kurser kunna ”utföra didaktisk planering av ett samhällsvetenskapligt tema gällande elevens egna skriftliga uppgifter och gymnasiearbeten” och ”använda och inse betydelsen av avancerade samhällsvetenskapliga begrepp i planerandet, genomförandet och värderingen av undervisning”. Lärandemålen examineras genom skriftliga essäer och seminarieverksamhet.

Termin 9, i den fjärde ämneskursen fortsätter studenten utveckla sin förmåga att reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat i förhållande till ämne och ämnesdidaktik. I ett seminarium ska studenten presentera och problematisera hur några ämnesdidaktiska begrepp används och kan användas i undervisning. Förutom kurslitteratur och annan relevant litteratur ska studenten i presentationen använda sina under tidigare VFU-kurser erhållna kunskaper och erfarenheter.

Under samma termin genomför studenten sin tredje VFU-kurs. Vad gäller bedömningsområdet yrkesidentitet och professionalitet ska studenten efter avslutad kurs kunna ”kritiskt och självständigt

reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat och dra slutsatser utifrån detta för att utveckla den egna yrkesrollen” och ”med stöd av beprövad erfarenhet, relevant forskning samt egna och andras erfarenheter aktivt, kritiskt och konstruktivt delta i utvecklingen av verksamheten”.

I den femte UVK-kursen som har fokus på studentens professionella identitet beskriver studenterna sina erfarenheter från VFU och gör analyser med stöd av vetenskaplig litteratur. Dessutom får studenterna med stöd av forskning och beprövad erfarenhet diskutera och ta ställning till olika typer av dilemmasituationer som illustrerar yrkets komplexitet. Studenten ska efter avslutad kurs kunna ”med stöd av forskning och egna och andras erfarenheter och med hänsyn till potentiella dilemman kritiskt reflektera över ledarskap som kan möta varje elevs förutsättningar och behov” och ”med stöd av forskning och egna och andras erfarenheter och med hänsyn till potentiella dilemman kritiskt diskutera olika former för bedömning i relation till varje elevs lärande”. Lärandemålen examineras genom två seminarier, ett om ledarskap och ett om bedömning. Vid respektive seminarium visar studenten sin förmåga att med utgångspunkt från tillägnad kunskap identifiera, diskutera och motivera olika möjliga lösningar på presenterade dilemman.

Termin 10 genomför studenten sitt examensarbete. Detta föregås av den sjätte UVK-kursen där studentens forskningsintresse med relevans för yrkesutövningen står i centrum. Vetenskapliga texter relevanta för forskningsintresset granskas kritiskt i förhållande till beprövad erfarenhet och villkor för utveckling av yrkesverksamhet, ämne och ämnesdidaktik. Kursen examineras genom muntliga seminarier och en skriftlig rapport. Rapporten ska innehålla en beskrivning av forskningsområdet för det kommande examensarbetet, möjliga frågeställningar samt sätt att undersöka dessa. I kursen examensarbete ska studenten efter avslutad kurs kunna ”diskutera vetenskap och beprövad erfarenhet i relation till den egna undersökningens resultat samt undersökningens bidrag till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämne och ämnesdidaktik”.

I den avslutande kursen på utbildningen, den sjunde UVK-kursen, fördjupar sig studenten i verksamhetsutveckling. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”utifrån ett case föreslå och planera en insats för utveckling av skolverksamheten” och ”med stöd av forskning och egen och andras erfarenhet kritiskt diskutera villkoren för skolans utveckling på nationell och lokal nivå i kort och långt perspektiv”. Det första lärandemålet examineras genom ett grupparbete där varje grupp utifrån ett case muntligt presenterar ett förslag på skolutveckling. Förslagen diskuteras på ett seminarium av samtliga närvarande. Varje student gör en individuell skriftlig reflektion. Det andra lärandemålet examineras genom ett seminarium där varje student presenterar ett inlägg om villkor för skolans utveckling nationellt och lokalt som diskuteras av seminariedeltagarna. Varje student gör därefter en skriftlig inlämning av det egna inlägget där hänsyn tas till diskussionen på seminariet och med referens till relevant forskning.

Mål 4: visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Analys

Analys av utbildningen med stöd av yttrandet från UKÄ visar följande utvecklingsbehov. Samtliga kurser i utbildningen behöver utvecklas och fastställas för att visa att målet uppfylls. Speciellt behöver kopplingar mellan utbildningens olika delar och didaktik i UVK tydliggöras.

Åtgärder

Samtliga kursplaner är utvecklade och fastställda. För att visa progressionen i utbildningen och hur examensmålet säkerställs beskrivs nedan utbildningen som helhet, inklusive de delar som ännu inte har genomförts.

Termin 1, i den första UVK-kursen introduceras didaktiken som område med diskussioner om de villkor som ramar in skolans och undervisningens villkor och teorier om undervisning och lärande. Här introduceras också de didaktiska frågorna: *för vem, varför, vad och hur*. Studenten ska efter avslutad kurs kunna ”redogöra för och diskutera teoretiska traditioner om lärande och undervisning”, ”redogöra för det svenska skolväsendets historiska utveckling och yrkesrollens framväxt” och ”diskutera utbildningsväsendets samhälleliga förutsättningar för undervisning och lärande allmänt och ämnesspecifikt”. Lärandemålen examineras i två individuella skriftliga delprov. I det första delprovet förväntas studenten visa kunskaper om skolan som kunskapsförmedlare och social institution, i det andra om lärarprofessionens uppdrag och villkor.

I den första ämneskursen planerar, genomför och utvärderar studenten en lektion som presenteras för kurskamrater och lärare. Momentet genomförs med stöd samhällsvetenskapliga teorier och de ämnesdidaktiska begrepp som introducerats under kursen. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”planera, genomföra och utvärdera enklare undervisningssituationer utifrån kunskaper om lärandet om samhället” och ”värdera och kritiskt granska samhällskunskapsundervisningens politiska styrdokument utifrån olika samhällsvetenskapliga begrepp och teoritraditioner”. Lärandemålen examineras i seminarieform.

Termin 2, i den andra ämneskursen som behandlar demokratiteori och politiska system, får studenten möjlighet att ytterligare utveckla sina ämnesdidaktiska kunskaper och förmågor genom att genomföra en lektion utifrån kursens innehåll för kurskamrater och lärare. Lektionen genomförs i ett seminarium och diskuteras av samtliga i seminariet deltagande studenter. Studenten gör efter seminariet en skriftlig reflektion. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”planera, genomföra och utvärdera undervisning med referens till ämnesdidaktikens introducerande begrepp”.

Termin 3, i den andra UVK-kursen, ska studenten utveckla sina kunskaper om lärande och undervisning och sina förmågor att tillämpa kunskaperna i planering, genomförande och utvärdering av undervisning. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”med stöd av didaktik och ämnesdidaktik samt utifrån egna och andras erfarenheter beskriva och diskutera olika sätt att organisera och leda

undervisningssituationer som stödjer ungdomars och vuxnas lärande”. Lärandemålet examineras genom ett seminarium där studenten förväntas delta aktivt i en diskussion om kurslitteraturens perspektiv på undervisning. Lärandemålet examineras också genom ett grupparbete där grupperna i seminarieform demonstrerar sätt att organisera undervisningssituationer. Exempler diskuteras och utvärderas av samtliga i seminariet deltagande studenter. I en skriftlig individuell inlämning ska studenten med utgångspunkt från tillägnad kunskap från kurslitteratur, grupparbete och seminarium formulera en reflekterande text om samband mellan undervisning och elevers lärande.

Utbildningens VFU-kurser har tre bedömningsområden: didaktik, ämne och ämnesdidaktik; ledarskap, kommunikation och relation; yrkesidentitet och professionalitet. Lärandemålen markerar en fördjupning och progression för varje område genom de tre kurserna. Vad gäller mål 4 beskrivs nedan för de tre VFU-kurserna progressionen inom en del av bedömningsområdet didaktik, ämne och ämnesdidaktik med i kurserna ingående lärandemål. I den första VFU-kursen termin 3 ska studenten med stöd av teori och tillämpningar i föregående kurser planera och genomföra undervisning. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”organisera undervisningssituationer som stödjer elevers lärande genom att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik som motiveras med stöd av litteratur inom området” och ”leda undervisning samt kommunicera och agera i enlighet med skolans värdegrund och yrkesetiska principer”. Samtliga VFU-kurser examineras genom besök, trepartssamtal, seminarium och skriftlig dokumentation i relation till lärandemålen. Den besökande och bedömande läraren har relevant ämnes- och professionskompetens.

Termin 5, i den tredje ämneskursen som behandlar samhällsekonomi genomförs ett didaktikseminarium där studenterna med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, forskningsresultat och aktuella styrdokument, reflekterar över sina erfarenheter av undervisning i ekonomi från grundskolan och gymnasiet (se ovan mål 3). Därefter planerar studenterna i grupp en undervisningssekvens i ekonomi som genomförs inför kurskamrater och lärare. Gruppernas sekvenser utvärderas i seminarieform. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”utifrån relevant ämnesdidaktik förmedla samhällsekonomisk analys och samhällsekonomiska insikter” och ”planera, genomföra och utvärdera enklare undervisningssituationer utifrån kunskaper om lärandet om samhällsekonomin”.

Termin 6, i den tredje UVK-kursen som behandlar specialpedagogik, värdegrund och relationer, ska studenten fördjupa sina kunskaper om inkluderande undervisning där varje elev ges förutsättningar att utvecklas kunskapsmässigt och relationellt. Här diskuteras och problematiseras de didaktiska frågorna som introducerades i termin 1, nu med särskilt fokus på frågorna *för vem* och *hur*. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”med stöd av forskning samt egen och andras erfarenhet ge exempel på och diskutera organisering, genomförande och utvärdering av undervisning som genom anpassningar skapar förutsättningar för varje elevs lärande och utveckling” och ”med stöd av forskning samt egen och andras erfarenhet diskutera hur lärares sätt att kommunicera påverkar varje elevs förutsättningar för lärande och utveckling”. Lärandemålen examineras genom en individuell skriftlig tentamen där studenten ska visa kunskaper om forskning kring undervisning, specialpedagogiska behov och kommunikation. Lärandemålen examineras också genom ett grupparbete där grupperna planerar inkluderande undervisning. I seminarieform redovisas, diskuteras och utvärderas planeringarna av samtliga i seminariet deltagande studenter. I en skriftlig

individuell inlämning ska studenten med utgångspunkt från tillägnad kunskap formulera en reflekterande text om villkor för inkluderande undervisning.

I den andra VFU-kursen under samma termin ska studenten utifrån fördjupade kunskaper om didaktik och ämnesdidaktik planera och genomföra undervisningsmoment. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”organisera undervisningsmoment i syfte att stödja varje elevs lärande och utveckling genom tillämpning av didaktik och ämnesdidaktik som motiveras med stöd av forskning och beprövad erfarenhet” och ”med ett flexibelt och relationellt ledarskap genomföra undervisning som tar tillvara elevers erfarenheter”.

Termin 9, i den fjärde ämneskursen som behandlar samhällskunskapens teori och praktik, gör studenterna en teoretisk fördjupning i ämnesdidaktiska perspektiv på undervisning om samhället. Studenterna gör sedan en tillämpning som svar på frågorna vad undervisningen ska innehålla och varför. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”redogöra för och problematisera de ämnesdidaktiska begrepp och teoretiska traditioner som behandlas i kursen”, ”analysera och värdera de ämnesdidaktiska begrepp och teoretiska traditioner som behandlas i kursen”, ”använda, analysera och motivera betydelsen av avancerade ämnesdidaktiska begrepp i planeringen, genomförandet och värderingen av undervisning”, ”utifrån kursens ämnesdidaktiska och samhällsvetenskapliga begrepp konstruera prov och analytiskt förhålla sig till frågans roll i undervisningen”, ”med tydlig referens till kopplingen ämnesteorin och ämnesdidaktik planera, genomföra och analysera undervisningen om samhället” och ”med tydlig referens till samhällsdidaktikens vad och varför frågor analysera undervisning om samhället”. Lärandemålen examineras genom en seminarieserie där studenterna presenterar och problematiserar strategiskt valda ämnesdidaktiska begrepp för seminariegruppen som har i uppgift att analysera och värdera presentationerna och där seminarieledaren utmanar till fördjupade teoretiska reflektioner. Lärandemålen examineras också i en muntlig framställning med skriftligt underlag där studenten ska genomföra en undervisningssituation samt diskutera och motivera val av innehåll.

I den tredje och sista VFU-kursen fortsätter studenten att utveckla sina förmågor inom bedömningsområdet didaktik, ämne och ämnesdidaktik och ska efter avslutad kurs kunna ”självständigt och i kollegial samverkan organisera undervisningsmoment i syfte att stimulera och stödja varje elevs lärande och utveckling genom tillämpning av didaktik och ämnesdidaktik som motiveras med stöd av forskning och beprövad erfarenhet” och ”utöva ett flexibelt och relationellt ledarskap i undervisningen i syfte att skapa ett inkluderande klassrum och en trygg lärandemiljö”.

I den femte UVK-kursen som har fokus på yrkesrollen bearbetar studenterna med stöd av vetenskaplig didaktisk och ämnesdidaktisk litteratur sina erfarenheter av undervisning från VFU. Se beskrivningar av kursen under mål 3 och mål 5.

Mål 5: visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling

Analys

Analys av utbildningen med stöd av yttrandet från UKÄ visar följande utvecklingsbehov. Samtliga kurser i utbildningen behöver utvecklas och fastställas för att visa att målet uppfylls. Speciellt behöver kopplingen ämne, UVK och VFU tydliggöras.

Åtgärder

Samtliga kursplaner är utvecklade och fastställda. För att visa progressionen i utbildningen och hur examensmålet säkerställs beskrivs nedan utbildningen som helhet, inklusive de delar som ännu inte har genomförts.

Termin 1 i den första ämneskursen övar studenten på att utvärdera egen och andras undervisning utifrån styrdokument och grunder i ämnesdidaktik. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”planera, genomföra och utvärdera enklare undervisningssituationer utifrån kunskaper om lärandet om samhället”. Lärandemålet examineras i seminarieform där studenten genomför undervisning inför kurskamrater och lärare, samt kommenterar och utvärderar kurskamraternas undervisning.

Termin 2, i den andra ämneskursen fortsätter studenten utveckla sina kunskaper och färdigheter genom en undervisningsövning inom området demokratiteori och politiska system. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”planera, genomföra och utvärdera undervisning med referens till ämnesdidaktikens introducerande begrepp”. Lärandemålet examineras i seminarieform där studenten genomför undervisning inför kurskamrater och lärare, samt kommenterar och utvärderar kurskamraternas undervisning.

Termin 3, i den andra UVK-kursen ska studenten utveckla sina kunskaper om planering, genomförande och utvärdering av undervisning, som uppföljning av ämnesstudierna och förberedelse för den första VFU-kursen. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”med stöd av didaktik och ämnesdidaktik samt utifrån egna och andras erfarenheter beskriva och diskutera olika sätt att organisera och leda undervisningssituationer som stödjer ungdomars och vuxnas lärande”. Detta lärandemål avser också mål 4 (se ovan). Lärandemålet examineras genom ett grupparbete där grupperna i seminarieform demonstrerar sätt att organisera undervisningssituationer i sitt ämne. Exempelen diskuteras och utvärderas av samtliga i seminariet deltagande studenter. I en skriftlig individuell inlämning ska studenten med utgångspunkt från tillägnad kunskap från kurslitteratur, grupparbete och seminarium formulera en reflekterande text som förutom det som nämns under mål 4 också ska innehålla en reflektion om utvärdering och utveckling av undervisning som stimulerar varje elevs lärande.

Utbildningens VFU-kurser har tre bedömningsområden: didaktik, ämne och ämnesdidaktik; ledarskap, kommunikation och relation; yrkesidentitet och professionalitet. Mellan kurserna sker inom varje område en fördjupning och progression. I nedanstående text beskrivs progressionen inom

samtliga bedömningsområden med exempel på lärandemål inom respektive område. I den första VFU-kursen termin 3 ska studenten efter avslutad kurs kunna ”med uppvisande av relevanta ämneskunskaper under handledning planera och genomföra undervisning utifrån läroplan, kursplan och skolans planering”, ”bygga relationer och kommunicera genom att lyssna till samt i tal och skrift kommunicera med elever, kollegor och övrig personal” och ”identifiera och diskutera sin roll som lärare i relation till läraryrkets uppdrag och med stöd av litteratur inom området”. Samtliga VFU-kurser examineras genom besök, trepartssamtal, seminarium och skriftlig dokumentation i relation till lärandemålen. Den besökande och bedömande läraren har relevant ämnes- och professionskompetens.

Termin 5, i den tredje ämneskursen fortsätter studenten utveckla sina kunskaper och färdigheter genom en undervisningsövning inom området samhällsekonomi (se ovan mål 3 och 4). Den examinerande uppgiften är utformad så studenterna först gör en kritisk analys av innehåll och undervisning i ekonomi på grundskolan och gymnasiet för att därefter utforma undervisning som bygger på den gjorda analysen. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”utifrån relevant ämnesdidaktik förmedla samhällsekonomisk analys och samhällsekonomiska insikter” och ”planera, genomföra och utvärdera enklare undervisningssituationer utifrån kunskaper om lärandet om samhällsekonomi”. Lärandemålet examineras i seminarieform där studenten genomför undervisning inför kurskamrater och lärare, samt kommenterar och utvärderar kurskamraternas undervisning.

Termin 6, i den tredje UVK-kursen som har fokus på specialpedagogik och inkluderande undervisning, får studenterna diskutera och ge exempel på hur undervisning kan organiseras och genomföras för att stimulera varje elevs lärande. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”med stöd av forskning samt egen och andras erfarenhet ge exempel på och diskutera organisering, genomförande och utvärdering av undervisning som genom anpassningar skapar förutsättningar för varje elevs lärande och utveckling”. Studenterna genomför ett grupparbete som avslutas med ett examinerande seminarium där de presenterar och demonstrerar ett exempel på sådan undervisning. Vid seminariet diskuterar studenterna varandras exempel med stöd av forskning och egen och andras erfarenhet. I en skriftlig individuell inlämning ska studenten med utgångspunkt från tillägnad kunskap formulera en reflekterande text som förutom det som nämns under mål 4 ska innehålla en reflektion om utveckling av och villkor för utveckling av inkluderande undervisning som stimulerar varje elevs lärande.

Under samma termin genomför studenten sin andra VFU-kurs. Studenten ska efter avslutad kurs kunna ”med uppvisande av relevanta ämneskunskaper planera, genomföra och utvärdera en undervisningssekvens utifrån kursplan och elevers kunskaper och erfarenheter”, ”bygga goda relationer genom att med fördjupad förmåga lyssna till samt i tal och i skrift kommunicera med elever, kollegor och övrig personal” och ”reflektera över sitt ledarskap i relation till vetenskapliga, samhällsrelaterade och yrkesetiska aspekter”.

Termin 8 består av två ämneskurser för gymnasieinriktningen med fördjupning kring senmodernitet och makt- och demokratiteori och studenten ska i kurserna planera, genomföra och utvärdera undervisning i samhällskunskap relaterat till kursernas centrala begrepp.

Termin 9, i den fjärde ämneskursen är syftet att studenten ska fördjupa sina teoretiska kunskaper i ämnesdidaktik för att utveckla sin förmåga att genomföra undervisning om samhället. Studenten ska efter avslutad kurs kunna ”med tydlig referens till kopplingen ämnesteorin och ämnesdidaktik planera, genomföra och analysera undervisningen om samhället”. Lärandemålet examineras genom muntlig och skriftlig framställning och studenterna ger återkoppling till varandra för att utveckla teoretiska kunskaper och förmåga att undervisa.

I den tredje och sista VFU-kursen fortsätter studenten utveckla sina professionella förmågor och ska efter avslutad kurs kunna ”med uppvisande av relevanta ämneskunskaper självständigt och i kollegial samverkan planera, genomföra och kritiskt utvärdera en undervisningssekvens utifrån läroplan, kursplan och elevers kunskaper och erfarenheter”, ”med empatisk förmåga och professionellt förhållningssätt kommunicera med elever och deras vårdnadshavare samt kollegor och övrig personal” och ”utifrån egna och andras erfarenheter kritiskt och självständigt diskutera relevanta vetenskapliga, samhällsrelaterade och etiska aspekter av den egna yrkesutövningen i relation till värdegrunden, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling”.

I terminen ingår också den femte UVK-kursen, där studenten efter avslutad kurs ska kunna ”med stöd av forskning och egna och andras erfarenheter kritiskt diskutera förutsättningar för planering, genomförande och utvärdering av undervisning”. Lärandemålet examineras genom ett muntligt seminarium och därefter individuell skriftlig inlämning där studenten förväntas diskutera utvärderingens betydelse för utveckling av undervisning.

Termin 10, i utbildningens avslutande kurs, den sjunde UVK-kursen ska studenten fördjupa sina kunskaper om och förmågor till utveckling av skolans verksamhet och läraryrket som profession. Efter avslutad kurs ska studenten kunna ”med stöd av forskning och egen och andras erfarenhet kritiskt diskutera vilka faktorer som kan vara centrala för utvecklingen av läraryrket som profession och den egna professionella identiteten”. Lärandemålet examineras genom ett seminarium där varje student presenterar ett inlägg om utveckling av professionen och den professionella identiteten som diskuteras av seminariedeltagarna. Varje student gör därefter en skriftlig version av det egna inlägget som innehåller en reflektion kring lärdomar av erfarenhetsutbytet på seminariet med referens till relevant forskning.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan innehåller följande bedömningsgrund:

Arbetsliv och samverkan: Utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Analys

Analys av utbildningen med stöd av yttrande från UKÄ visar följande. Det finns pågående samverkan med arbetsliv och externa aktörer som inte beskrevs i självvärderingen. Det finns ett fortsatt utvecklingsbehov vad gäller organiseringen av VFU. Samverkan med omgivande samhälle behöver utvecklas. Hur utbildningen förbereder studenterna för förändringar behöver beskrivas.

Åtgärder

Nedanstående text beskriver övergripande samverkan, organisering av VFU och innehåll i utbildningen.

Högskolan Kristianstad är medlem i strategiska nationella och regionala nätverk för utveckling av lärarutbildning och relevant forskning, exempelvis Lärarutbildningskonventet, Regionala samverkansrådet och Lärosäten Syd.

Regionala samverkansrådet är ett samarbete mellan de tre lärosätena i Skåne och skollagsstyrda verksamheter i Skåne och Blekinge. Syftet är att skapa förutsättningar för att förbättra och fördjupa arbetet med skolutveckling, lärarutbildning och forskning. Ett exempel på resultat av samverkan är ett ramavtal för VFU som ska säkerställa att det finns VFU-platser av hög kvalitet och i tillräcklig omfattning i förhållande till lärosätenas utbildningsplatser. Samverkan syftar till att stärka utbildningarnas kvalitet och studenternas yrkesutveckling och att stimulera till gemensamma forsknings- och utvecklingsarbeten.

Lärosäten Syd är ett samarbete mellan Linnéuniversitetet, Lunds universitet, Malmö universitet, Högskolan i Halmstad, Högskolan Kristianstad, Sveriges Lantbruksuniversitet samt Blekinge Tekniska Högskola. Inom Lärosäten Syd finns ett nätverk för de lärosäten som har lärarutbildning, Högskolan representeras av dekan för Fakulteten för lärarutbildning, samt för närvarande av vicedekan tillika programområdesansvarig för ämneslärarutbildningen. Samarbetet rör bland annat frågor om utbildning, inklusive verksamhetsförlagd utbildning, upplägg, innehåll och kompetensförsörjning, vilket har betydelse för utvecklingen av ämneslärarutbildningen.

Ett programråd för ämneslärarutbildningen skulle ha upprättats under 2020, men har skjutits fram på grund av belastningen under pågående pandemi. Programrådet ska ledas av programområdesansvarig och vara sammansatt av representanter för lärarna, studenterna och det omgivande samhället. Ett programråd kommer att inrättas vt 2021. Programområdesansvarig har i andra fora kontinuerlig dialog med lärarna i programmet, ämnesföreträdare och ämnesgrupper,

studenter, utvecklings- och förvaltningschefer och VFU-samordnare i kommunerna. Dialogen innebär att programområdesansvarig i ledningen av utbildningen är uppdaterad på förändringsprocesser i skolverksamheten, samt på studenters och lärares perspektiv på skolans utveckling. Sammantaget innebär detta att utbildningen kan förändras och utvecklas i nära samverkan både externt och internt.

I självvärderingen beskrevs utvecklingsarbetet för VFU i ämneslärarutbildningen. Från antagning 2020 finns en ny VFU-struktur på plats (se Inledning och beskrivningar under mål 3, 4, och 5. Ramavtalet (se ovan Regionala samverkansrådet) möjliggör tilläggsavtal mellan lärosäten och enskilda skolor för att möjliggöra samarbete i linje med den försöksverksamhet avseende övningsskolor som startade 2014. Högskolan deltog inte i försöksverksamheten men planerar att teckna tilläggsavtal för ämneslärarutbildningen så att hälften av studenterna som börjar sin utbildning 2021 placeras på samverkansskolor ("övningsskolor"). Det ska också ge studenterna möjligheter att samtidigt som de är placerade på en skola göra kortare eller längre perioder under sin VFU på andra skolor. Detta möjliggör också fler "fäldagar" inom ämnes- och UVK-kurser där studenterna gör besök på skolorna för auskultationer, observationer och intervjuer, dels för att göra dokumentationer och undersökningar med koppling till kursernas innehåll, dels för att hålla kontinuerlig kontakt med skolverksamheten.

Erfarenheter från perioden med pandemi med digitala möten visar möjligheter för tätare kontakter mellan handledare, besökande och bedömande lärare och student. Det innebär möjligheter att till exempel diskutera VFU-kursens bedömningskriterier för att utveckla gemensam förståelse för dem och därmed kvalitetssäkra bedömningsunderlaget. Digitala möten mellan handledare, besökande lärare och kursansvarig ger också möjlighet att utveckla bedömningskriterierna så att de förutom att svara mot examensmålen uppfattas relevanta för verksamheten.

För att säkra tillgången på utbildade handledare genomför högskolan handledarutbildning 1 både höst och vår. För att ytterligare utveckla handledares kompetens anordnar med start ht 2021 Lärosäten Syd i samverkan en handledarkurs 2, på avancerad nivå. De enskilda lärosätena har haft svårt att genomföra handledarkurs 2 på grund av för lågt söktryck. Underlaget bedöms vara tillräckligt för en kurs som genomförs i samverkan.

Studenterna förbereds för förändringar i yrkeslivet, förutom genom kontakter med verksamheten i VFU, också genom innehåll i ämnes- och UVK-kurser.

- Yrkesverksamma lärare deltar i kurser där de berättar om erfarenheter och utmaningar bland annat i samband med förändringar av läroplan, betygssystem, kursplaner/ämnesplaner. Ett exempel är UVK1 där studenterna möter lärare i respektive ämne för att diskutera yrkets villkor. I ämnet deltar lärare i samhällskunskap som informerar om hur de på olika sätt arbetar med ämnet i skolan och i klassrummet.
- Återkommande inslag är att studenterna besöker kommunens, landstingets och länets institutioner och politiska församlingar samt domstolsväsendet med Kristianstads tingsrätt. Andra återkommande inslag är besök på bland annat Folketinget och Europahuset i Köpenhamn.
- I den fjärde UVK-kursen diskuterar studenterna betygssystem över tid; nationella prov och deras funktion för betygsättning över tid; jämförelser av svensk skola i nationellt, nordiskt

och internationellt perspektiv. Studenterna har också kontakt med någon skola och/eller lärarutbildning utanför Sverige där de får göra jämförelser mellan systemen.

- Den sjunde UVK-kursen i den sista terminen behandlar verksamhetsutveckling och studenterna diskuterar utveckling och förändring av lärarutbildning och av läraryrket som profession över tid. Yrkesverksamma lärare och skolledare deltar i några diskussioner.

I perspektivet av att förändrings- och utvecklingsprocesser förenar lärarutbildning och skola genomför Lärosäten Syd, lärarutbildning, på initiativ från Regionala samverkansrådet en kurs i verksamhetsutveckling som speciellt riktar sig till handledare och förstelärare. Kursen som heter ”Att leda kvalitetsutveckling och kollegialt lärande” startar ht 2021 och ges i samarbete mellan Malmö universitet, Lunds Universitet, Högskolan i Halmstad och Högskolan Kristianstad. Med fler handledare som har kvalificerad handledarutbildning och/eller utbildning i kvalitetsarbete och verksamhetsutveckling stärks kvaliteten på VFU. Med kvalificerade handledare möter också studenterna övergripande frågor om förändringsprocesser och verksamhetsutveckling.

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-250 30 00
www.hkr.se

Fakulteten för lärarutbildning
Lena Löfgren
Programområdesansvarig ämneslärarutbildningen

Komplettering till åtgärdsredovisning

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet samhällskunskap.

Bedömargruppen efterfrågar följande kompletteringar:

- Ytterligare information gällande hur rekryteringen av ett lektorat i statsvetenskap fortskridit. Enligt lärosätet löpte ansökningstiden ut 21-03-03 och bedömargruppen önskar information om lärosätet erhållit behöriga sökande med efterfrågade meriter av ämneslärarexamen i samhällskunskap.
- Resultatet av de kompetensutvecklingsmedel som en adjunkt i statsvetenskap erhållit under år 2020 för att möjliggöra att slutföra forskarutbildning. Vilken inriktning på sina doktorandstudier har doktoranden? Hur nära (uppskattning) disputation är doktoranden? Är t ex. disputationsdatum fastställt? Vilka resultat gav kompetensutvecklingsmedlen i termer av t ex. slutförande av materialinsamling eller färdigställandet av kapiteltexter/artikeltexter för avhandlingen? Planeras det för ytterligare kompetensutvecklingsmedel under år 2021?
- En redogörelse för de olika insatserna lärosätet redovisar gällande fokus på didaktik och ämnesdidaktik och hur dessa insatser skapar en miljö som specifikt fokuserar samhällskunskapens ämnesdidaktik?
- Hur har etableringen av ett programråd för ämneslärarutbildningen fortskridit?
- Hur återförs den samverkan med det omgivande samhället till undervisningen och hur ges studenterna i samhällskunskap beredskap att möta förändringar i arbetslivet?

Rekrytering lektorat i statsvetenskap

Vid ansökningstidens utgång hade sex personer anmält sig som sökande. Samtliga sökande är disputerade, tre i statsvetenskap, två i historia samt en i internationell

migration och etnicitet. Preliminärt är tre av de sökande behöriga, nämligen de tre statsvetarna. En av dessa är docentkompetent. Ingen av statsvetarna har ämneslärarexamen i samhällskunskap, men samtliga har erfarenhet av undervisning i statsvetenskap vid högskola/universitet och av undervisning på lärarutbildningen, en har också erfarenhet av undervisning på gymnasiet och i vuxenutbildningen.

Sakkunniga för tillsättning av universitetslektorat ska vara två docentkompetenta, en man och en kvinna. Processen att tillsätta sakkunniga pågår och ska beslutas i fakultetsnämnden vid nästa möte den 20 maj.

Doktorand statsvetenskap

Doktorandstudiernas inriktning är politisk filosofi och utbildningspolitik. Alla kurser i utbildningen är avslutade och enligt studieplan ska avhandlingen läggas fram under 2022. Doktoranden har handledningsmöte i juni och frågan om ytterligare kompetensutvecklingsmedel kan aktualiseras efter det.

Utbildningsmiljön

I åtgärdsredovisningen beskrivs formeringen av Forskargruppen för Samhällskunskap och dess syfte. Gruppen har haft möte och diskuterat projekt relevanta för samhällskunskapens didaktik, initialt med stöd från interna forskningsmedel.

Högskolan Kristianstad har sedan december 2019 forskarutbildningstillstånd i Pedagogiskt arbete med inriktningarna ämnesdidaktik samt pedagogisk kommunikation och lärarprofessionalitet. Regeringens vårändringsbudget innebär en fyrtioprocentig ökning av lärosätets medel för att bedriva forskning. Detta möjliggör en satsning på forskning inom samhällskunskapens didaktik. Efter tillsättning av ett lektorat i statsvetenskap och efter avslutade doktorandstudier för anställd universitetsadjunkt förstärks forskargruppen för samhällskunskap. Lärosätet har för avsikt att tillsätta en doktorand med inriktning mot samhällskunskapens didaktik. Handledarkompetens och kvalitetssäkring garanteras genom samverkan mellan Forskargruppen för Samhällskunskap och forskningsmiljöerna FoRP och LISMA. Medel kommer att anslås från 2022 för docentmeritering av universitetslektor/er inom de ämnen som konstituerar samhällskunskap, som statsvetenskap, sociologi och nationalekonomi. Satsningarna ska förstärka forskningsmiljön för och forskningsanknytningen av ämneslärarutbildningen i samhällskunskap.

Programråd

Ett programråd är etablerat och har sitt första möte den 7 juni 2021. Det andra mötet är planerat till den 25 oktober 2021. Programrådet består av

programområdesansvarig, tre lärare på lärosätet verksamma på ämneslärarutbildningen, tre studenter på ämneslärarutbildningen, två yrkesverksamma lärare och en biträdande rektor. Representanterna från lärosätet har olika ämnesmässiga kompetenser. En är docent och biträdande professor i litteraturvetenskap och har gymnasielärarexamen i svenska och italienska. En är universitetslektor i de samhällsorienterande ämnenas didaktik och har gymnasielärarexamen i samhällskunskap och historia. En är universitetslektor i naturvetenskapernas didaktik och har 4-9-lärarexamen i matematik, NO och teknik samt speciallärarexamen. Studenterna har olika ämneskombinationer och har kommit olika långt i utbildningen. En har inriktning mot arbete i gymnasieskolan, med ämneskombination matematik och kemi och är antagen ht17. En har inriktning mot arbete i grundskolans åk 7-9, med ämneskombinationen samhällskunskap, historia och geografi och är antagen ht18. En har inriktning mot arbete i grundskolans åk 7-9 med ämneskombination svenska och engelska och är antagen ht20. De externa företrädarna kommer från olika skolor och har olika kompetenser. En är 4-9 lärare i matematik, no och teknik, arbetar i åk 7-9 och är förstelärare på en skola i Kristianstad. En är lärare mot grundskolans senare år i svenska, historia och svenska som andraspråk och arbetar i åk 7-9 på en skola i Lund. En är gymnasielärare i svenska och engelska och arbetar som biträdande rektor på en skola i Eslöv. Programområdesansvarig som är sammankallande är universitetslektor i fysikdidaktik, disputerad i pedagogik, och har ämneslärarexamen i matematik och fysik.

Samverkan och beredskap möta förändringar

I åtgärdsredovisningen beskrivs de olika externa och interna samverkansfora som är centrala för utvecklingen av ämneslärarutbildningens olika delar. Diskussioner och frågor som lyfts i ett forum förs vidare till andra relevanta fora.

Programområdesansvarig arbetar med ämneskoordinatorer både samlat och enskilt för att driva utvecklings- och kvalitetsfrågor (se sidan 6, åtgärdsredovisningen). Ämneskoordinatorers roll är att samordna arbetet med kursernas innehåll och arbetsformer.

Ämnet samhällskunskap relaterar till processer och fenomen i samhället som är dynamiska. Utbildningen innehåller genomgående, med stöd av samhällsvetenskaplig teori, diskussioner om politiska, ekonomiska och sociala förändringsprocesser i samhället över tid. Studenterna förbereds för sitt kommande yrke där undervisningen ska bygga på forskning och beprövad erfarenhet genom att i UVK, ämneskurser och självständiga arbeten söka och bearbeta information som de i olika form presenterar muntligt och skriftligt. I undervisningen möter studenterna också en diskussion om samhällsförändringar och deras möjliga inverkan på skolämnets framtida innehåll. I samband med detta problematiseras också villkoren för att utöva yrket som lärare i samhällskunskap.

Teman som behandlas i kurserna är exempelvis globalisering, individualisering, privatisering, media och demokrati. Redan i den första ämneskursen ska studenterna kunna diskutera en egen vald dagsaktuell politisk fråga utifrån ett par olika teoretiska värderingsskalor (GAL-TAN respektive höger – vänster). Ett exempel på en tentamensuppgift som berör temat privatisering är en analys av riksdagsdebatten om friskolereformen. Som underlag använder studenterna en vetenskaplig artikel av Milton Friedman och en offentlig utredning ("Staten får inte abdikera", SOU 2014:5).

En av lärarna i ämnesgruppen är ansvarig för ett treårigt fortbildningsprojekt med flera samarbetspartners riktat till yrkesverksamma lärare och studenter i historia och samhällskunskap. Projektet har påverkats av pandemin. Fortbildningsdagar kring utvecklingen i USA och i Ryssland har anordnats, fler dagar finns planerade men har inte kunnat genomföras ännu.

Nästan alla undervisande lärare i samhällskunskap gör VFU-besök och examinerar studenternas VFU-kurser. I VFU-besöket ingår trepartssamtal med besökande lärare, student och handledare. Detta gör att lärarna har inblick i skolornas verksamhet och i samtalet om pågående och kommande förändrings- och utvecklingsprocesser. Den direkta kontakten med skolorna gör att lärarna i samhällskunskap tillsammans med studenterna kan föra teoretiska och erfarenhetsbaserade diskussioner om skolans framtid.